

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP Begroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027		Reg. Nr.	Z/23/057179-241793
		Afdeling	Financiën, Inkoop en Recht
Portefeuillehouder	H.J. Pereboom	Opsteller	Kool, Marc
Datum DB - vergadering	31 oktober 2023		marckool@wdodelta.nl
Datum AB - vergadering	21 november 2023		+316 34171385

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. In te stemmen met de geschetste aanpak voor lastenbeheersing en het daarvoor benodigde budget van € 200.000 op te nemen in de begroting 2024 (zie bijlage).
2. De begroting voor 2024 vast te stellen inclusief:
  - a) de daarin opgenomen maatregelen;
  - b) de geraamde kosten en opbrengsten;
  - c) de onttrekkingen aan de egalisatiereserve watersysteembeheer van € 5,248 mln. en de egalisatiereserve zuiveringsbeheer € 2,888 mln.;
  - d) de verdeling van de kosten van het programma Maatschappij en organisatie over de programma's watersysteembeheer 60,9% en zuiveringsbeheer 39,1%;
  - e) de intentie om de omvang van de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer op basis van de geactualiseerde risico-analyse aan te passen naar respectievelijk € 3,952 mln. en € 3,612 mln. en deze mutatie bij het vaststellen van de jaarstukken 2023 te realiseren.
3. De delegatie- en mandateringslijst voorgenomen investeringen 2023-2025 vast te stellen.
4. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2027.

SAMENVATTING

De begroting 2024 is het derde uitvoeringsjaar van het waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027. De indeling en vormgeving van deze begroting zijn gelijk aan die van vorig jaar en we verwijzen voor een toelichting op de doelen ook dit jaar naar het WBP. Op deze manier creëren we een verbinding tussen het WBP en de meerjarenbegroting.

Wij streven er naar de begroting verder door te ontwikkelen en tot een beter sturingsinstrument voor het bestuur te maken. In de voorliggende begroting doen wij dat door de functionele instandhouding (reguliere taken) en de veranderopgaven apart inzichtelijk te maken in de programma's qua inhoud. Financieel maken wij deze splitsing voor watersysteem, waterketen en waterveiligheid. Wij hebben de personeelslasten bewust nog niet gesplitst, omdat die toedeling complexer is. Wij zetten hiermee een eerste stap die de komende jaren nog een nader vervolg zal krijgen. Zo willen wij in de toekomst de onderliggende processen van onze functionele instandhoudingstaken meer centraal stellen en op procesniveau de doelen, prestaties, kosten en risico's zichtbaar maken.

Ten opzichte van het gepresenteerde financiële kader in de begrotingsbrief van € 166,5 mln. komt de voorliggende begroting uit op € 168,2 mln. Een verschil van 1% (€ 1,7 mln.).

Financieel kader begroting 2024 en MJR 2025-2027 (bedragen * € 1 mln.)	2024	2025	2026	2027
Financieel kader begrotingsbrief 2024	€ 166,5	€ 174,2	€ 181,5	€ 189,0
+ Budget vanwege nieuw beleid	€ 1,1	€ 2,6	€ 0,4	€ 0,4
+ Budget vanwege autonome ontwikkelingen	€ 3,0	€ 3,4	€ 3,2	€ 4,7
- Bijstelling kapitaallasten	€ - 2,4	€ - 2,5	€ - 0,5	€ - 0,4
Financieel kader begroting 2024 en MJR 2025-2027	€ 168,2	€ 177,7	€ 184,6	€ 193,7

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Met deze begroting bieden wij inzicht in onze plannen voor 2024. Ook ramen wij onze uitgaven en inkomsten voor het jaar 2024 en schetsen wij het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2025-2027.

KADER

Voor de begroting geldt als kader het "Waterschapsbesluit" en de "Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen". Het financiële kader uit de begrotingsbrief 2024, dat het AB juni jl. heeft vastgesteld, vormt het vertrekpunt voor deze begroting. Mutaties ten opzichte van dit kader worden in dit voorstel en in de begroting nader toegelicht.

Bij de tariefberekeningen is uitgegaan van de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer 2024.

ARGUMENTEN

De begroting 2024 is het derde uitvoeringsjaar van het waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027. De indeling en vormgeving van deze begroting zijn gelijk aan die van vorig jaar en we verwijzen voor een toelichting op de doelen ook dit jaar naar het WBP. Op deze manier creëren we een verbinding tussen het WBP en de meerjarenbegroting.

Wij streven er naar de begroting verder door te ontwikkelen en tot een beter sturingsinstrument voor het bestuur te maken. In de voorliggende begroting doen wij dat door de functionele instandhouding (reguliere taken) en de veranderopgaven apart inzichtelijk te maken in de programma's qua inhoud. Financieel maken wij deze splitsing voor watersysteem, waterketen en waterveiligheid. Wij hebben de personeelslasten bewust nog niet gesplitst, omdat die toedeling complexer is. Wij zetten hiermee een

eerste stap die de komende jaren nog een nader vervolg zal krijgen. Zo willen wij in de toekomst de onderliggende processen van onze functionele instandhoudingstaken meer centraal stellen en op procesniveau de doelen, prestaties, kosten en risico's zichtbaar maken.

Ten opzichte van het gepresenteerde financiële kader in de begrotingsbrief van € 166,5 mln. komt de voorliggende begroting uit op € 168,2 mln. Daar waar het mogelijk was om de extra lastenstijging op te vangen binnen de bestaande programmabudgetten is dat gebeurd, desondanks vraagt het financieel kader om een onontkoombare ophoging van 1% (€ 1,7 mln.). Dit wordt veroorzaakt door:

Financieel kader begroting 2024 en MJR 2025-2027 (bedragen * € 1 mln.)	2024	2025	2026	2027
Financieel kader begrotingsbrief 2024	€ 166,5	€ 174,2	€ 181,5	€ 189,0
+ Budget vanwege nieuw beleid	€ 1,1	€ 2,6	€ 0,4	€ 0,4
+ Budget vanwege autonome ontwikkelingen	€ 3,0	€ 3,4	€ 3,2	€ 4,7
- Bijstelling kapitaallasten	€ - 2,4	€ - 2,5	€ - 0,5	€ - 0,4
Financieel kader begroting 2024 en MJR 2025-2027	€ 168,2	€ 177,7	€ 184,6	€ 193,7

Tariefscenario's waterschapsbelastingen

De totale lasten voor watersysteembeheer (€ 102,4 mln.) en zuiveringsbeheer (€ 65,8 mln.) worden omgeslagen in de tarieven. Hiervoor hebben wij voor het berekenen van de hoogte van onze belastingtarieven drie tariefvarianten uitgewerkt. Variant 1 (geen inzet egalisereserves), variant 2 (inzet egalisereserves conform de meerjarenraming) en variant 3 (andere inzet egalisereserves).

Het laatste boekjaar van de meerjarenraming (2027) moet volgens de provinciale norm geheel kostendekkend zijn; er kan in dat jaar geen sprake zijn van inzet van de egalisereserve(s). De verwachte uitgangssituatie voor wat betreft de stand van de egalisereserves op 1 januari 2024 is:

Watersysteembeheer € 6.342.000
Zuiveringsbeheer € 2.888.000

In deze stand van de egalisereserve is rekening gehouden met het financiële resultaat volgens de laatst vastgestelde jaarrekening (2022) inclusief de herijking van het weerstandsvermogen en met de voor 2023 begrote inzet van de reserves.

In de bijlage bij dit voorstel zijn de calculaties van alle tariefvarianten opgenomen. In dit bestuursvoorstel beperken wij ons tot de variant 3. Het dagelijks bestuur kiest in deze variant om de egalisereserves (bijna) volledig in te zetten om de belastingbetaler zoveel mogelijk comfort te bieden in de tarieven in 2024, waarbij huishoudens toch al te maken hebben met sterk gestegen kosten. De egalisereserve zuiveringsbeheer wordt volledig ingezet en voor watersysteembeheer resteert nog een saldo van € 1,1 mln. Het DB acht deze afname van de egalisereserves verantwoord, omdat deze reserves niet bedoeld zijn als risicobuffer maar voor tariefegalitatie.

In variant 3 wordt de egalisereserve Watersysteembeheer als volgt ingezet: 2024: € 5,248 mln.

In de jaren 2025 t/m 2027 wordt in de berekeningen geen egalitatie ingezet en is het tarief kostendekkend.

De verwachte stand van deze egalisereserve watersysteembeheer is € 1,1 mln. per eind 2024. Hierbij is nog geen rekening gehouden met een eventueel positief jaarrekeningresultaat 2023.

Voor de taak Zuiveringsbeheer wordt in deze variant de egalisereserve als volgt volledig ingezet: 2024 € 2,888 mln. In de jaren 2025 t/m 2027 wordt in de berekeningen geen egalitatie ingezet en is het tarief kostendekkend.

Deze aanpak leidt tot de volgende belastingtarieven voor 2024:

VARIANT 3				
Andere inzet ER				
Tarieven	2023	2024	Vershil €	Vershil %
Inwoners	€ 115,46	€ 128,24	€ 12,78	11,1%
Agrarisch en overig ongeb. binnendijs	€ 88,28	€ 90,51	€ 2,24	2,5%
Agrarisch en overig ongeb. buitendijs	€ 22,07	€ 22,63	€ 0,56	2,5%
Agrarisch en overig ongeb. binnendijs wegen	€ 176,55	€ 181,03	€ 4,48	2,5%
Agrarisch en overig ongeb. buitendijs wegen	€ 44,14	€ 45,26	€ 1,12	2,5%
Bos en natuur	€ 5,59	€ 6,39	€ 0,80	14,3%
gebouwd per € 100.000 waarde binnendijs	€ 39,20	€ 42,60	€ 3,40	8,7%
gebouwd per € 100.000 waarde buitendijs	€ 9,80	€ 10,65	€ 0,85	8,7%
Zuiveringsheffing / verontreinigingsheffing	€ 66,89	€ 75,98	€ 9,09	13,6%

Vertaald naar soorten huishoudens en bedrijven (lastenprofielen) leidt dit tot het volgende beeld.

VARIANT 3					
Andere inzet ER					
	2023	2024	2025	2026	2026
Profielen					
eenpers.h.h. huurw on	€ 182,35	12,0%	10,8%	3,4%	4,5%
eenpers.h.h. koopw on	€ 280,35	10,8%	12,4%	3,0%	5,2%
meerpers.h.h. huurw on	€ 316,13	12,7%	9,8%	4,6%	3,7%
meerpers.h.h. koopw on	€ 414,13	11,7%	11,1%	4,1%	4,3%
agrarisch bedrijf	€ 3.888,52	3,4%	12,7%	2,6%	6,3%
natuurterrein	€ 559,00	14,3%	12,5%	2,5%	6,2%
groothandel	€ 1.409,03	10,3%	13,1%	3,7%	5,2%
productiebedrijf	€ 24.771,00	12,7%	9,8%	5,5%	3,3%

Verdeling kosten programma Maatschappij en Organisatie

Wij stellen voor de kosten van het programma Maatschappij en organisatie, net als voorgaande jaren, te verdelen over de taken watersysteem en zuiveringsbeheer op basis van de verhouding van de kosten per taak in 2023. Dat resulteert in een verdeling: watersysteem 60,9% en zuiveringsbeheer 39,1%.

Delegatie- en mandateringslijst voorgenomen investeringen 2023-2025

Als algemeen bestuur delegeert u bevoegdheden met betrekking tot investeringen aan het dagelijks bestuur en als dagelijks bestuur mandateren wij bevoegdheden om besluiten over investeringen te nemen aan de secretaris-directeur. Dit is noodzakelijk om als waterschap slagvaardig te zijn. De bijgevoegde delegatie- en mandateringslijst geeft aan welk orgaan bevoegd is over welke investering te besluiten. Wij hebben de delegatie- en mandateringslijst voorgenomen investeringen 2023-2025 (bijlage 3 en 4) in het kader van deze begroting geactualiseerd, om deze vast te stellen voor het komende jaar. Voor de totstandkoming van de delegatie- en mandateringslijst hebben wij de gebruikelijke criteria gehanteerd. Dat wil zeggen dat wij voorstellen dat u met deze delegatie- en mandateringslijst de beslissingsbevoegdheid over de volgende investeringen aan ons delegeert:

- operationele investeringen die betrekking hebben op de dagelijkse gang van zaken, zowel nieuwe investeringsprojecten als vervanging, baggeren en groot onderhoud;
- deelprojecten < € 500.000 ten behoeve van watersysteem (met uitzondering van WOM-projecten), projecten voor de waterketen en ondersteuning van de organisatie;

- vispasseerbaar maken van gemalen en stuwen < € 300.000;
  - niet bestuursgevoelige investeringen en investeringen n.a.v. vastgesteld beleid;
  - vervanging/groot onderhoud van standaard stuwen en gemalen;
  - voorbereiding groot onderhoud grote gemalen en specials;
  - de planuitwerkingen in 2023, 2024 en 2025 van WOM-projecten;
  - solidariteitsbijdrage HWBP-bijdragen;
- met als uitzondering dat investeringen in HWBP-projecten altijd aan u worden voorgelegd.

Bandbreedte

De projectorganisatie werkt aan verschillende type projecten. Ondanks dat er grote verschillen zijn (tussen bijv. rioolgemalen en HWBP-projecten), kunnen we op hoofdlijnen 5 ontwerpfases onderscheiden:

- Verkenning/Planstudie (VV)
- Schetsontwerp (VKA)
- Voorlopig Ontwerp (VO)
- Definitief Ontwerp (DO)
- Contractvorming (Bestek)

Gedurende deze fasen wordt steeds een inschatting gemaakt van de uiteindelijke realisatiekosten. De projectorganisatie hanteert per fase een mate van onzekerheid (bandbreedte), die naar mate het project verder vordert steeds kleiner wordt. Dit omdat de plannen en de hieraan gekoppelde werkzaamheden concreter worden. Daar waar sprake is van een bandbreedte hebben wij dit in de delegatie- en mandateringslijst ook vermeld. Het bedrag van de voorgenomen investeringen is een gemiddelde van de bandbreedte.

Algemene reserves

Het algemeen bestuur heeft een controlerende en besluitvormende rol. Om die rol te faciliteren krijgt u via de begroting een geactualiseerde paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen aangeboden (par. 9.7). Ten aanzien van de risico's hebben wij naar de actualiteit van de financiële impact gekeken, voor zover het risico's met een impact op de weerstandscapaciteit betreft. De benodigde weerstandscapaciteit (net als in voorgaande jaren berekend via de Monte Carlo simulatie) neemt voor de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer toe naar respectievelijk € 3,952 mln. en € 3,612 mln. (is nu € 3,7 resp. € 3,6 mln.).

Wij stellen voor om bij de begroting 2024 de intentie uit te spreken om deze reserves aan te vullen vanuit het resultaat 2023. De definitieve besluitvorming hierover zal plaatsvinden bij de behandeling van de jaarstukken 2023.

Aanpak lastenbeheersing

Tijdens de behandeling van de begrotingsbrief 2024 heeft u aangegeven dat u zich zorgen maakt over de ontwikkeling van de lasten. Wij hebben aangekondigd bij de begroting 2024 aandacht te zullen besteden over de aanpak die wij kiezen om voorstellen te ontwikkelen om de lastenstijging zo veel mogelijk te beperken. In de bijlage treft u een beschrijving aan van de aanpak die wij voorstaan. Die mondt uit in voorstellen bij de Begrotingsbrief 2025. In bijgaande begroting is hiervoor een budget van € 200.000 opgenomen.

FINANCIËN

Na besluitvorming door uw bestuur vormt de voorliggende begroting het vertrekpunt voor ons handelen in de jaren 2024-2027. In de begrotingsbrief 2025 zal dit financieel kader opnieuw worden geactualiseerd.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Met het vaststellen van deze begroting voldoet WDODelta aan de wettelijke plicht om een begroting die in evenwicht is vast te stellen en die voor 1 december aan te leveren bij de Provincies.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

In de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen is de berekening van het benodigde weerstandsvermogen opgenomen, het weerstandsvermogen wordt gevormd door de algemene

reserve en is bestemd om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. In de paragraaf wordt een toelichting gegeven welke beleidsuitgangspunten van toepassing zijn bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

Met alle afdelingen is een risicodialoog gevoerd, op basis van deze dialogen zijn risico's geactualiseerd, toegevoegd of afgevoerd. Op dit moment zijn zestien risico's van materiele betekenis geïdentificeerd en opgenomen in het risicoregister, in de paragraaf worden de risico categorieën benoemd.

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij de begroting 2024 wordt voorgesteld om de intentie uit te spreken om, bij de bestemming van het rekeningresultaat over 2023, het weerstandsvermogen aan te vullen met een bedrag van bijna 1,3 miljoen euro. Dit bedrag is een resultante van de eerdere onttrekking van 1 miljoen bij Berap II (SaaS-diensten) en als gevolg van een lichte ophoging van enkele risico's.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

In deze begroting wordt aangegeven welke doelen, effecten en resultaten we in het komende jaar willen bereiken. Ook wordt vermeld welke maatregelen daarvoor nodig zijn en welke middelen daarvoor ingezet zullen worden. Over de begroting zal via de gebruikelijke mediakanalen worden gecommuniceerd. Daarbij kan ook gebruik worden gemaakt van de in de begroting opgenomen infographic 'begroting in 1 oogopslag'.

Rapporteren over niet-financiële doelen

Bij behandeling van de jaarstukken 2022 hebben wij een toezegging gedaan over het rapporteren over niet-financiële doelen. Het is nu zo dat wij in de begroting de strategische en operationele doelen in de programma's vermelden en dat wij aangeven welke maatregelen wij nemen om die te realiseren en welke middelen wij hiervoor op programmaniveau inzetten. Vervolgens rapporteren wij in de bestuursrapportages en de jaarstukken over het al dan niet realiseren van de maatregelen en over de grotere financiële afwijkingen per programma.

Tijdens de looptijd van het huidige waterbeheerprogramma (WBP) wordt de monitoring WBP doelen opgezet. Per operationeel doel wordt weergegeven of het doel gerealiseerd is of nog gerealiseerd gaat worden. Om dit te kunnen doen wordt per operationeel doel een KPI (kritische prestatie indicator) en streefnorm bepaald met daarbij een werkbeschrijving hoe de voortgang met welke informatie weergegeven gaat worden. Afhankelijk van het resultaat van de WBP monitor vindt bijsturing plaats, bijvoorbeeld door het aanpassen van maatregelen of een andere planning.

COMMUNICATIE

Via de website kondigen wij de bespreking van de Begroting 2024 en MJR 2025-2027 van ons waterschap aan en na afloop van de vergadering komt er een persbericht.

VERVOLG / UITVOERING

U ontvangt nog via de post een fysiek exemplaar van de begroting.

BIJLAGEN

1. Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027;
2. Uitwerking tariefvarianten;
3. Delegatie- en mandateringslijst voorgenomen investeringen 2023-2025 versie 1 (vertrouwelijke versie, inclusief bedragen);
4. Delegatie- en mandateringslijst voorgenomen investeringen 2023-2025 versie 2 (openbare versie, zonder bedragen);
5. Aanpak lastenbeheersing.

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E.M. van Grol

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman